

VATTENTJÄNSTPLAN

Utställningshandling

1. Inledning	2
1.1 Planens syfte	2
1.2 Planprocessen	2
1.3 Projektorganisation	3
1.4 Avgränsning	3
1.5 Uppdatering av vattentjänstplanen	4
2. VA-Planområden	5
2.1 Enskilt VA-område	7
2.2 VA-bevakningsområde	8
2.3 VA-utredningsområde	9
2.4 VA-utbyggnadsområde	9
2.5 Allmänt VA-område	9
3. VA-anläggningarnas funktion	11
3.1 Dagvattenstrategi	11
3.2 Lågpunkter	11
3.3 VA-anläggningens funktion vid skyfall	11
3.4 Åtgärder för att tillhandahålla hållbara vattentjänster	12
4. Miljöbedömning	14
5. Genomförande och uppföljning	17
5.1 Handlingsplan	17
5.2 Roller och ansvar	17
6. Ordlista	18
7. Källor	21
8. Bilagor	22

1. Inledning

1.1 Planens syfte

Denna vattentjänstplan ersätter den VA-plan som antogs 2020-12-16 § 98.

Vattentjänstplanen är inte bindande, men fullgör det krav som finns i 6 a § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster om att alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan.

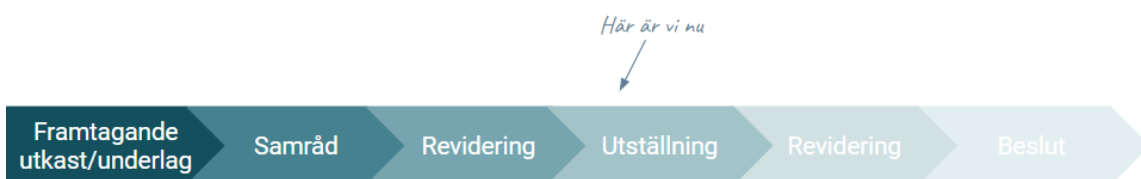
Vattentjänstplanen syftar till att redogöra för kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är det tredje dokumentet i kommunens övergripande VA-planering. De två tidigare dokumenten är VA-översikt (2015) samt VA-strategi (2015). Vattentjänstplanens innehåll påverkas av de beskrivningar som finns i VA-översikten och av de generella riktlinjer och ställningstaganden som finns i VA-policyn. I det återstående steget ska vattentjänstplanens åtgärder enligt bilaga 3 - *Sammanställning av åtgärder* genomföras och följas upp.

1.2 Planprocessen

Planprocessen för vattentjänstplanen har utgått från Svenskt Vattens vägledning M152.

- **Framtagande utkast/underlag**

- VA-plan revideras och kompletteras med nytt material.
- Potentiella § 6-områden ses över.
 - Tillägg görs kring hantering vid skyfall.
 - Bedömning av betydande miljöpåverkan läggs till.
- **Samråd**
Samråd med Länsstyrelsen och Dalslands Miljö- och Energinämnd sker under perioden 8 maj 2023 - 5 juni 2023. Samråd med fastighetsägare Hökedalen och Torpfors sker under perioden 27 juni 2023 - 24 juli 2023. Samråd kungörs på kommunens digitala anslagstavla där samtliga handlingar finns tillgängliga under samrådstiden.
 - **Revidering**
Samrådshandling revideras utifrån inkomna synpunkter under samrådsskedet.
 - **Utställning**
Förslag till vattentjänstplan ställs ut under fyra veckor. Utställningen kungörs på kommunens digitala anslagstavla. Informationsmöte för allmänhet sker.
 - **Revidering**
Utställningshandling revideras utifrån inkomna synpunkter under utställningsskedet.
 - **Beslut**
Kommunfullmäktige beslutar om antagande av vattentjänstplan.

1.3 Projektorganisation

Vattentjänstplanen tar sin utgångspunkt i den tidigare VA-planen som har tagits fram av en bred arbetsgrupp där olika deltagare bidragit med sin expertkunskap kopplad till VA-försörjning i syfte att VA-planarbetet i Dals-Eds kommun ska återspegla den verklighet som upplevs inom kommunens olika delar. Sweco har stöttat Dals-Eds kommun i arbetet med den tidigare VA-planen genom att ansvara för processledning samt författande av stora delar av innehållet.

Vid revidering inför antagande av vattentjänstplan har en lokal arbetsgrupp bestående av representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen samt Dalslands miljö- och energikontor tagit fram utkast och underlag. Kommunens plangrupp har utgjort styrgrupp.

1.4 Avgränsning

En del av de åtgärder som presenteras i detta dokument har beröring med den politiska inriktningen i Dals-Eds kommun. Planen ska antas av kommunfullmäktige i Dals-Eds kommun.

Bland de föreslagna åtgärderna finns sådant som kommunen helt eller delvis redan jobbar med. Syftet med att inkludera dessa åtgärder i sammanställningen är att tydliggöra vikten av att fortsätta med dessa åtgärder och att undvika att dessa moment glöms bort eller nedprioriteras i det fall personal slutar eller byter arbetsuppgifter.

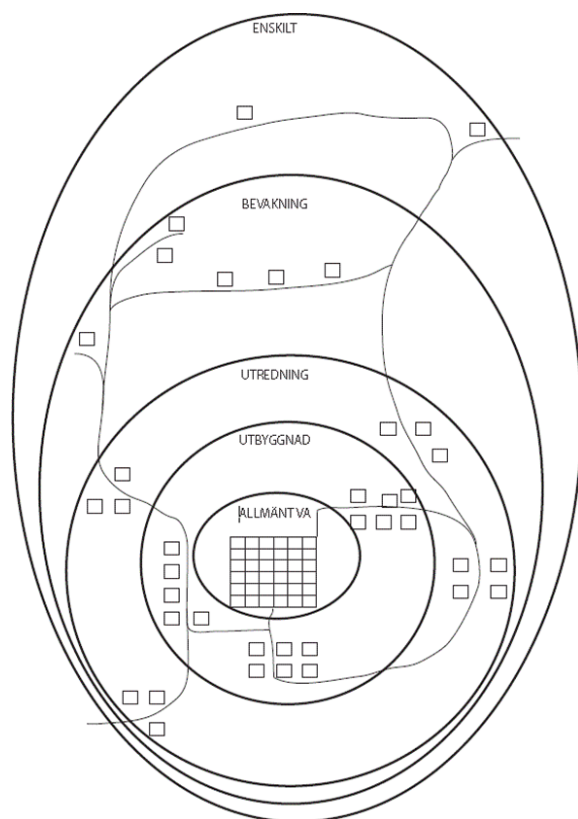
Bilaga 3 *Sammanställning av åtgärder* bör ses som ett levande dokument och innehåller ett stort antal åtgärder som kommer att införlivas i den löpande verksamheten.

1.5 Uppdatering av vattentjänstplanen

För att vattentjänstplanen och hela den strategiska VA-planeringen ska vara ett användbart underlag och riktmärke till kommunens arbete med VA-försörjning och översiktlig planering behöver innehållet uppdateras med jämna mellanrum. Uppdatering sker fortsättningsvis i samband med planeringsstrategi för Dals-Eds kommuns översiktsplan (med start vid den planeringsstrategi som ska antas år 2028) samt vid behov däremellan. Det åligger plan- och byggkontoret, VA-enheten samt Dalslands miljö- och energikontor att bevaka ev. behov av ändringar mellan planperioderna. Ändringar och antagande av vattentjänstplan beslutas av kommunfullmäktige.

2. VA-Planområden

För att kategorisera VA-policyns riktlinjer och vattentjänstplanens åtgärder delas Dals-Eds kommun upp i olika så kallade VA-planområden utifrån hur VA-försörjningen sker där idag och hur den kan komma att förändras i framtiden, dessa illustreras i figuren nedan. Alla fastigheter i Dals-Eds kommun kommer att tillhöra någon sorts VA-planområde. De olika områdesbegreppen förklaras i ordlistan till detta dokument.

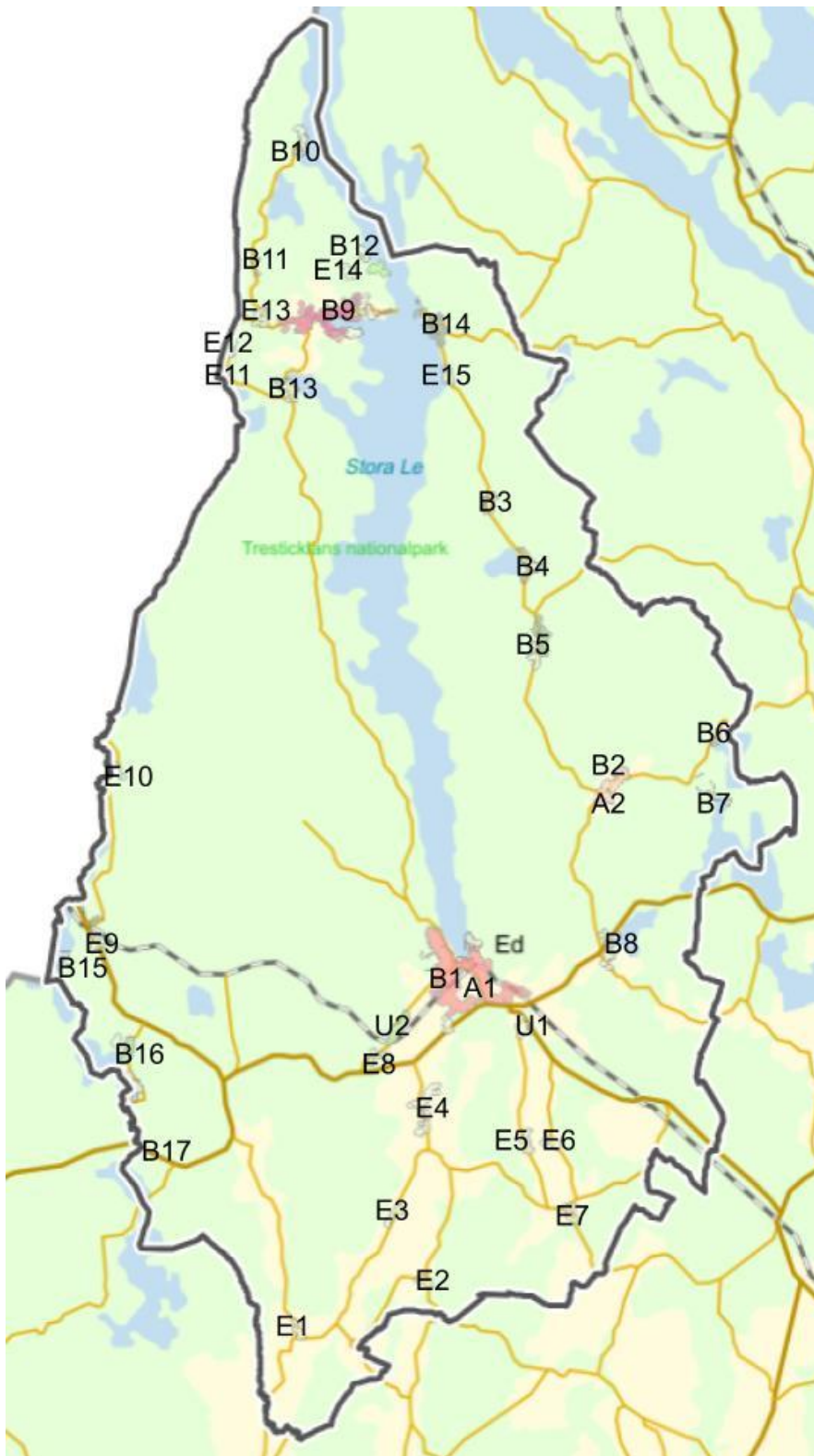
Principskiss för olika typer av VA-planområden.

Rekommendationer för översiktsplan och övrig fysisk planering

Förhandsbesked samt bygglov för uppförande av nya bostäder och tillbyggnationer bör endast tillåtas om följande uppfylls:

- En tillfredställande dricksvattenförsörjning kan anordnas utan risk för påverkan av avloppsanläggningar.
- Omhändertagande av avloppsvatten kan göras på ett godtagbart sätt med hänsyn till skydd av närliggande befintliga och tillkommande vattentäkter och recipienter.
- Avledning av dagvatten/lokalt omhändertagande kan anordnas utan att orsaka olägenheter för omkringliggande fastigheter.
- Den nya bebyggelsen inte försämrar områdets möjligheter till en hållbar VA-försörjning.
- I samband med förhandsbesked/bygglov ställs om möjligt krav på ”två rör ut” från fastigheten. Det vill säga ett rör från wc och ett rör från bdt (bad, disk och tvättvatten), på detta vis har fastigheten förberetts för framtida kretsloppsanpassning.

Dalslands miljö- och energiförbund, Plan- och byggkontoret och VA-enheten bör tillsammans ta fram riktlinjer för hur eventuella ansökningar om nybyggnation/tillbyggnader som innefattar behov av ny eller ändrad enskild VA-anläggning ska hanteras.

Översiktskarta över samlad bebyggelse och LIS-områden i Dals-Eds kommun.

2.1 Enskilt VA-område

Enskilt VA-område är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som inom överskådlig framtid inte har behov av en förändrad VA-struktur utan kommer att fortsätta ha enskild försörjning. Detta innebär att fastigheterna inom dessa områden får sitt vatten och tar hand om sitt avlopp genom enskilda (i betydelsen icke kommunala) anläggningar. En del av dessa enskilda anläggningar kan vara så kallade gemensamhetsanläggningar som försörjer flera fastigheter med vatten och avlopp.

Till enskilt VA-område hör alla fastigheter som ligger i glest bebyggda områden av kommunen och som har behov av vatten- och avloppsförsörjning. Glest bebyggda områden innebär att fastigheterna ligger utanför de områden som tillhör allmänt VA-område och utanför områden med samlad bebyggelse eller utpekade utvecklingsområden enligt vattentjänstplanens avgränsningar.

Följande områden, som i kommunens översiktsplan pekas ut som potentiell samlad bebyggelse, ingår i enskilt VA-område:

Nr	Benämning	Kommentar
E1	Gesäter (Hällan)	
E2	Gillanda	
E3	Brunnberg	
E4	Lurketorp/Ökna	
E5	Högen	
E6	Hästhagen	
E7	Böle (Bölevallen)	
E8	Kaserna	
E9	Dals-Högen (Järnmon/Jänken)	
E10	Gunnarsbyn	
E11	Tolserud	
E12	Finnserud	
E13	Solum	
E14	Snäckerud	
E15	Vikansjö	

2.2 VA-bevakningsområde

VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur. Bevakning av området behövs för att följa om behovet av en förändrad VA-struktur förändras över tid. God kvantitet och kvalitet av vattentjänsterna ska finnas och i de fall behoven inte tillgodoses ska kommunen vara lyhörd för eventuella önskemål kring utredning för kommunalt VA.

Kartgränser och områdesgränser är översiktliga och det är de kluster inom respektive område där det finns utpekade utvecklingsområden, LIS-områden eller fler än 20 fastigheter som avses utgöra bevakningsområde.

I följande områden finns samlad bebyggelse alternativt utpekade planer som innebär att området, utan inbördes ordning, klassificeras som VA-bevakningsområde.

Nr	Benämning	Kommentar
B1	Ed	Område med fler än 20 fastigheter. Ev. utökning av bebyggelse i anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA. I området finns också utpekade LIS-områden samt utpekade områden för potentiell utbyggnad av verksamhet.
B2	Håbol	Område med fler än 20 fastigheter. Ev. utökning av bebyggelse i anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA.
B3	Valsebo-Töliden	Utpekad LIS-område.
B4	Asslerud	Utpekad LIS-område.
B5	Risane	Område med fler än 20 fastigheter.
B6	Håbols Näs	Utpekad LIS-område.
B7	Stenhögen-Henneviken	Utpekad LIS-område.
B8	Vassända-Lilla Grorud	Utpekad LIS-område.
B9	Nössemärk (inkl. Jaren och Näs)	Område med fler än 20 fastigheter. Utpekad LIS-område.
B10	Nössemärks-Dalen	Utpekad LIS-område.
B11	Lilla Säm	Utpekad LIS-område.
B12	Sparsnäs	Område med fler än 20 fastigheter. Utpekad LIS-område.
B13	Rörviken	Utpekad LIS-område.

B14	Sund	Område med fler än 20 fastigheter. Utpekad LIS-område.
B15	Norane/Dals-Högen	Utpekad LIS-område.
B16	Bästorp	Område med fler än 20 fastigheter. Utpekad LIS-område.
B17	Loviseholm	Utpekad LIS-område.

2.3 VA-utredningsområde

VA-utredningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha behov av en förändrad VA-struktur. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns samt vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen. I samband med utredningarna ska samråd med fastighetsägare ske.

Nr	Benämning	Kommentar
U1	Torpfors	Ev. utökning av bebyggelse i anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA.
U2	Hökedalen	Område med fler än 20 fastigheter. Ev. utökning av bebyggelse i anslutning till befintligt verksamhetsområde för VA.

2.4 VA-utbyggnadsområde

VA-utbyggnadsområde är områden som idag har enskild VA-försörjning, men där det finns behov av verksamhetsområden där allmänna VA-anläggningar krävs för att tillgodose människors hälsa och miljö.

Inga områden i kommunen klassificeras som VA-utbyggnadsområde.

2.5 Allmänt VA-område

Alla fastigheter som ligger inom kommunalt verksamhetsområde för dricks- och avloppsvatten i Dals-Eds kommun tillhör allmänt VA-område.

Nr	Benämning	Kommentar
A1	Ed	
A2	Håbol	

Dals-Eds kommun omfattas av tre vattenskyddsområden. Skyddsområde och skyddsföreskrifter för vattentäkter har fastställts av Länsstyrelsen. Skyddsområdet är uppdelat i primär, tertiär och sekundär skyddszon.

3. VA-anläggningarnas funktion

3.1 Dagvattenstrategi

Dagvattenhanteringen ska lyftas fram i samhällsplaneringen med beaktande av klimatförändringar och miljöbelastning. Dagvattenfrågan ska belysas tidigt i planprocessen eller i utredningsskedet med utgångspunkt i recipientens känslighet.

Inom samlad bebyggelse ska dagvattensystem i första hand tillvarata naturens sätt att ta hand om vattnet genom avdunstning, fördröjning eller infiltration i mark.

Föroreningar i dagvattnet ska avskiljas innan dessa når recipienten, om möjligt redan vid föroreningskällan.

Kommunen ska verka för att minimera mängden tillskottsvatten och dräneringsvatten i spillvattenledningar.

Vägledning kring dagvatten

- Dagvattenfrågan ska finnas med som en punkt vid första planmötet för en detaljplan samt finnas med i fortsatt planarbete.
- I samband med detaljplan ska vid behov en dagvattenutredning utföras för planområdet och resultatet ska beaktas i detaljplanen.
- Effekter av befärade klimatförändringar ska belysas i dagvattenutredningar och vid bedömning av behov av allmän dagvattenhantering.
- Vid bygglovsprövning ska dagvattenhanteringen beaktas.
- I nya detaljplaner ska det framgå hur dagvatten ska hanteras inom fastigheten och på allmän platsmark.
- Åtgärdsutredning bör göras för områden/fastigheter med kapacitetsbrist, där rening saknas eller där dagvatten belastar spillvattennätet samt identifiera områden för utredning av tillskottsvatten, utreda orsakerna och ta fram åtgärder.

3.2 Lågpunkter

Kommunen består till stor del av mark med god infiltrationskapacitet som kan släppa igenom stora regnmängder.

Inga lågpunkter med mindre god infiltrationskapacitet har identifierats som bedöms kunna påverka bebyggelse eller vattentjänster i större omfattning.

3.3 VA-anläggningens funktion vid skyfall

Regnhändelser ska enligt SMHI:s definition¹ betraktas som skyfall vid minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut, vilket motsvarar mellan 50 och 100 års återkomsttid.

¹<https://www.klimatanpassning.se/klimatanpassa/vagledning-for-klimatanpassning/hantera-risker/skyfall-1.89213>

För årlig sannolikhet för regnhändelser som ska ligga till grund för dimensionering av nya dagvattenledningar hänvisas till Svenskt Vattens vägledning².

Utifrån den bedömning som gjorts i bilaga till vattentjänstplan bedöms följande åtgärder nödvändiga för att säkerställa att VA-anläggningarna ska uppfylla funktionskraven vid skyfall:

<i>Anläggningssystem</i>	<i>Risk</i>	<i>Åtgärdsbehov</i>
Dagvattensystem	Risk att dagvattensystemet inte klarar av att hantera allt dagvatten i områden med mycket hårdgjord yta.	Utredningsbehov finns för att se över ev. feldimensioneringar/ felkopplingar samt ev. regleringar av dagvattenflöde från Lilla Le. Åtgärdsbehov dagvattenledning vid Eds naturreservat då mark eroderar.
Spillvattensystem	Risk att få in regnvatten i spillvattensystemet som belastar verket.	Utredningsbehov finns. Ev. bräddning vid behov.
Dricksvattensystem	Ingen känd risk.	-
VA-funktion (reningsverk)	Risk för temporär översvämning	Nytt utlopp.

Slutsatserna kring ovanstående risker och åtgärdsbehov har baserats på lågpunktskartering³, tidigare erfarenheter samt markens beskaffenhet och infiltrationskapacitet⁴.

3.4 Åtgärder för att tillhandahålla hållbara vattentjänster

Kommunen har en negativ befolkningsprognos och en låg bebyggelsetakt. Befintliga VA-anläggningar har ytterligare kapacitet och bedöms kunna tillgodose en förtätning och utbyggnad inom befintliga verksamhetsområden.

För att på lång sikt kunna tillhandahålla hållbara vattentjänster behöver behovet av kommunala vattentjänster bevakas vid utveckling av kommunen. Vidare behöver också underhållet av VA-funktionerna säkerställas genom bl.a. underhållsplan för ledningsnät,

² Svenskt Vatten P110, s. 42

³ Lågpunktskartering, Länsstyrelsen Västra Götaland
<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=52d48c49ea8e47328a5e5f75f21b1d13>

⁴ Ras, skred och erosion, SGI, SGU och SMHI <https://gis.sgi.se/rasskrederosion/#>

förnyelse för delar av huvudstam för dricksvatten samt utredning av behov för reservvattentäkt. Åtgärder framgår i sin helhet av handlingsplanen som återfinns som bilaga till vattentjänstplanen.

4. Miljöbedömning

Vattentjänstplanen ska innehålla en bedömning av betydande miljöpåverkan. I bilaga 1, *Bedömning av potentiella § 6-områden* görs en bedömning av betydande miljöpåverkan för respektive område.

Inga vattenförekomster som berörs i planen har idag dålig ekologisk status. I de fall den ekologiska statusen är måttlig är orsaken till en lägre klassning oftast kopplad till konnektivitet och hydromorfologiska faktorer som inte har koppling till avlopp.

Vattentjänstplanens områden grundar sig på en utveckling utifrån de områden som pekats ut i kommunens översiktsplan. En miljökonsekvensbeskrivning togs fram i samband med översiktsplanens antagande. Avseende vatten bedömdes konsekvenserna för kommunens vatten som helhet som obetydliga jämfört med nollalternativet.

Sammanfattande bedömning för vattentjänstplanen i sin helhet är att planen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i 6 kap. Miljöbalken då inga berörda vattenförekomster har dålig ekologisk status och då en utveckling i enlighet med kommunens översiktsplan i den tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen har bedömts som obetydliga.

Vattenförekomst	Nuvarande status (ekologisk)⁵	Område som berörs	Kommentar utifrån MKB ÖP⁶
Stora Le	Måttlig	B1, B10, B11, B13, B14, B15	Påverkad av försurning. Vandringshinder. Vattenkraftverk beräknas ingå i omprövning 2031. Inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve. Inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Inom nitratkänsligt område.
Stora Sågtjärn	God	B1	Saknar påverkanskällor för försurning och övergödning/näringsämnen. Nationellt värdefullt vatten för fiske. Inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve. Inom område med avloppskänsliga

⁵ Miljökvalitetsnormer 2021-2027 enligt VISS (beslut dec 2021)

⁶ <https://www.dalsed.se/media/263622/bilaga-4-mkb.pdf>

			vatten i inland avseende fosfor. Inom nitratkänsligt område.
Lilla Le	Ingen aktuell status	B1	Mycket klart vatten, saknar synligt avlopp.
Örekilsälven-Töftedalsån	Måttlig	B1	Påverkad av övergödning.
Örekilsälven-Torpfors	Måttlig	B1	Påverkad av markavvattning. Vandringshinder (dämme) vid Torpfors kvarn.
Högsbäcken	Måttlig	B2	Påverkad av övergödning.
Kornsjöarna	God	B16, B17, B18	Påverkad av försurning men kalkas vilket ger bra resultat. Nationellt värdefullt vatten för natur. Inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve. Inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Inom nitratkänsligt område
Grubberödsälven	Måttlig	B17, B18	Påverkad av försurning men kalkas vilket ger bra resultat. Vandringshinder. Vattenkraftverksamhet ingår i omprövning 2022
Sämsjön	God	B12	Kalkningen är vilande, anses inte längre försurad. Nationellt värdefullt vatten för fiske.
Nössjön	God	B12	
Nolbyälven	God	B10	
Torrnsjön	God	B7, B8	Sjön är inte påverkad av försurning. Inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve. Inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende

			fosfor. Inom nitratkänsligt område.
Grann	God	B8	Saknar påverkanskällor för försurning och övergödning/näringsämnen. Nationellt värdefullt vatten för natur och fiske
Risevattnet	Måttlig	B6	
Sandsjön	Måttlig	B5	Bra vattenkvalitet med det finns vandringshinder.
Grundsjön	Måttlig	B4	Sjön är inte påverkad av försurning. Vandringshinder. Nationellt värdefullt vatten för natur och fiske.
Valsebotjärnet	Måttlig	B4	Kalkas. Nedströms Valsebotjärnet ligger Grundtjärnet som är klassad som nationellt värdefullt vatten för fiske och natur.
Vångsjön	God	B9	Påverkad av försurning men kalkas vilket ger bra resultat. Inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve. Inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Inom nitratkänsligt område
Grundvatten- förekomst Ed	God	B1	
Grundvatten- förekomst Ed-Tingvalla	God	B1	
Grundvatten- förekomst Håbol	God	B3	

5. Genomförande och uppföljning

5.1 Handlingsplan

Kopplat till VA-strategin och vattentjänstplanen finns en handlingsplan. Handlingsplanen hanterar följande delområden:

I arbetet med VA-planen har åtgärder konkretiserats för VA-strategins olika delar.

Handlingsplanen är ett levande dokument och framgår i sin helhet av bilaga 3.

5.2 Roller och ansvar

De framtagna åtgärderna måste införlivas på ett bra sätt i kommunens operativa arbete för att de inte ska stanna vid text i en rapport. Den strategiska VA-planeringen behöver också följas upp löpande och uppdateras vid behov för att kommunen ska få full utväxling av det arbete som lagts ned under planeringen och för att få ett så gott stöd som möjligt för sitt fortsatta arbete.

Den strategiska VA-planeringen är grunden för att kommunen även fortsättningsvis ska kunna erbjuda sina invånare och verksamheter god service och uppfylla kommunens skyldigheter. Genomförande och uppföljning av föreslagna åtgärder och fortsatt VA-planering är viktiga verktyg för detta arbete.

Den största utmaningen i övergången från planeringsarbete till implementering är att ha tillräckligt tydliga processer och roller för att göra planen operativ och att den blir en del av den vardagliga verksamheten. De åtgärder som tagits fram bör prioriteras av VA-planeringsgruppen och tidssättas.

Tillsynsmyndigheten (DMEK) ansvarar för tillsyn med fokus på bevakningsområden.

Huvudmannen (Dals-Eds kommun) ansvarar för att bevaka frågan vid bygglovsförfrågningar, för utredningar av ev. nya verksamhetsområden samt för översyn av vattentjänstplan varje mandatperiod.

6. Ordlista

Allmän VA-anläggning är en anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns ”Den allmänna VA-anläggningen”.

Allmänt VA-område är ett område som ligger inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning och där Dals-Eds kommun är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning.

Anläggningsavgift är en engångsavgift som fastighetsägaren betalar för att få inkoppling till en allmän VA-anläggning. För abonnenten medför den en rättighet att för all framtid vara ansluten till det allmänna VA-nätet.

Avlopp är samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten.

Avtalsanslutning innebär att en eller flera fastigheter är anslutna till det allmänna dricks- eller spillvattennätet och har ett avtal som styr nyttjandet av tillhandahållna VA-tjänster. Fastigheter med avtalsanslutning ligger inte inom verksamhetsområde för allmänt VA. Brukningsavgift är en periodisk avgift som VA-abbonenter betalar till VA-huvudmannen för att täcka av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av anläggningsavgiften. Dagvatten är ytligt avrinnande regn-, spol- och smältvatten.

Enskild VA-anläggning är en anläggning eller annan anordning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen inte äger. Enskilda anläggningar kan finnas för en enskild fastighet, för flera fastigheter tillsammans eller för samfälligheter och föreningar. En enskild VA-anläggning kan avse såväl ledningar som en lokal lösning för produktion av dricksvatten eller rening av avloppsvatten. En enskild VA-anläggning kan vara ansluten till det allmänna dricks- eller spillvattennätet via avtalsanslutning.

Enskilt VA-område är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som inom överskådlig framtid inte har behov av en förändrad VA-struktur utan kommer att fortsätta ha enskild försörjning.

Gemensamhetsanläggning är en enskild VA-anläggning (se ovan) som inrättats för två eller flera fastigheter gemensamt.

Huvudman är den som äger en VA-anläggning. Dals-Eds kommun är huvudman för den allmänna VA-anläggningen.

Infiltration är vattnets inträngande i markytan.

Kombinerat avloppssystem är ett gemensamt ledningssystem för spill-, dag- och dränvatten.

Kommunen utgörs av en tjänstemannaorganisation och en politisk organisation.

Kretsloppsanpassning innebär att VA-försörjningen ska anpassas så att de material som används och de resurser som uppkommer är en del av ett kretslopp, där återanvändning eller återvinning eftersträvas.

LIS-områden är områden som kommunen i sin översiktsplanering pekat ut som områden intressanta för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. I sådana områden kan utökade dispenser ges från strandskyddsreglerna.

Nödvatten är vatten för dryck, matlagning och personlig hygien som distribueras utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet. Det kan istället ske med tankar eller tankbilar.

Recipient är en sjö eller ett vattendrag som får motta dagvatten, bräddvatten och/eller renat avloppsvatten.

Reservvatten är dricksvatten som distribueras via det ordinarie ledningsnätet men från annan produktionsanläggning än den ordinarie.

Samlad bebyggelse är områden som idag har enskild försörjning och där ca 10 fastigheter eller fler ligger i nära anslutning till varandra (max 200 meter mellan varje hus).

Skattekollektivet utgörs av alla kommuninvånare som betalar kommunalskatt. Dessa skattepengar ska användas till många olika nyttigheter som vård, skola och omsorg men också politisk ledning, administration, myndighetsutövning, planering, gatudrift och mycket annat.

Spillvatten är vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dyligt).

Tillskottsvatten är det vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Tillskottsvatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten, samt vatten som läcker in från marken om ledningarna inte är täta. Tillskottsvattnets andel kan i många fall vara mycket stor, i extrema fall flera gånger större än mängden spillvatten.

VA-anläggning är en anordning för att försörja en fastighet eller bebyggelse med vatten- och avlopp. I begreppet VA-anläggning ingår både ledningar och pumpar för transport av vatten och avlopp, samt anordningar för produktion av dricksvatten och rening av avloppsvatten.

VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur. Bevakning av området behövs för att följa om behovet av en förändrad VA-struktur förändras över tid.

VA-kollektivet utgörs av abonnenter som betalar avgifter till kommunen för dricksvatten, spillvatten eller dagvatten. Dessa avgifter utgör således betalning för tjänster som kommunen utför och är inte en form av skatt. De får endast användas till att täcka kostnader som är nödvändiga för VA-verksamheten.

VA-taxa anger den enskilde abonnentens VA-avgifter. VA-taxan är i princip lika för alla

VA-abonnenter av en viss typ. Det finns dock vissa möjligheter att tillämpa särtaxa om det för ett visst område finns kostnader som i beaktansvärd omfattning (normalt mer än 30 %) avviker från kostnaderna för vad som är normalt inom kommunens verksamhetsområden.

VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som har behov av en förändrad VA-struktur. VA-utbyggnadsområden uppstår när kommunen har fattat beslut om anslutning till allmänt VA via avtal eller verksamhetsområde, samt när i tid utbyggnaden ska ske.

VA-utredningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha behov av en förändrad VA-struktur. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns samt vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen.

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa.

7. Källor

Miljökonsekvensbeskrivning ÖP nu-2035, Hifab (2021)
<https://www.dalsed.se/media/263622/bilaga-4-mkb.pdf>

Vattenkartan, VISS
<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=3e0dd9145e6e44f298111f47f5b4184d>

Vägledning för skyfallskartering, MSB (2017)
<https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/28389.pdf>

Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan – komplettering av VA-plan M152,
Svenskt vatten (2022)
<https://vattenbokhandeln.svensktvatten.se/produkt/vagledning-vid-framtagande-av-vatten-tjanstplan-komplettering-av-va-plan/>

8. Bilagor

- Bilaga 1 - Bedömning av områden i samlad bebyggelse
- Bilaga 2 - Bedömning av områden inom lågpunktskartering
- Bilaga 3 - Handlingsplan för åtgärder
- Bilaga 4 - Karta över områden
- Bilaga 5 - Översiktskarta
- Bilaga 6 - Samrådsredogörelse